

CICLE TRANSICIONS. DEBATS PER UNA NOVA ECONOMIA
L'ECONOMIA DEL DÒNUT – KATE RAWORTH

Moderador: Miquel Ortega

Data: 11/6/2022

Hora: 13:30h - 14:30h

Núm. assistents: 41

Miquel Ortega inicia la sessió, demana fer una ronda de presentacions i després comença el debat donant la paraula als assistents perquè formulin comentaris i dubtes en relació a la conferència principal. Es formulen els següents:

- **En relació als indicadors del retrat de ciutat, com cal abordar el fet que hi hagi indicadors respecte els que no hi ha dades o si es creu interessant contemplar-ne alguns no inclosos a la metodologia (per ex. la contaminació electromagnètica)?**

KR: els indicadors utilitzats al retrat de ciutat es poden adaptar a cada ciutat segons les dades disponibles i que millor representin cada territori. Els indicadors han d'explicar on estan les ciutats respecte els objectius que es marquen. El retrat de ciutat no és una eina per comparar-se entre ciutats, si no de mirar on està cadascuna respecte els objectius locals establerts.

- **Com es pot aterrar el Dònut a l'àmbit econòmic-empresarial i de la recerca?**

KR: el Dònut s'aterra, fent-ho. És important fer entendre que això és creïble.

Pel què fa a les empreses, aquelles que vulguin entrar al Dònut disposen de l'eina que ha creat el DEAL (Doughnut Economics Action Lab) per reflexionar sobre el seu potencial per actuar i allunyar-se del sistema econòmic degeneratiu i divisor, i avançar cap a la pràctica regenerativa i distributiva a través de cinc trets bàsics de disseny: propòsit, xarxes, governança, propietat i finances. El Dònut no és un plantejament nou, les empreses fa temps que saben que s'han de transformar. L'objectiu del DEAL per treballar amb empreses és que sigui un canvi real i que no facin 'greenwashing'.

Respecte a l'àmbit de la recerca, a la plataforma del DEAL hi ha un llistat de publicacions acadèmiques que demostren certa contribució al coneixement, no directament del Dònut, però dels conceptes claus ecològics o socials.

- **Quan s'introdueixen canvis calen incentius perquè es duguin a terme. S'ha pensat en algun incentiu perquè la gent comenci amb el canvi cap a una economia Dònut?**

KR: si són possibles, evidentment, els incentius ajuden. Per exemple, a Hamburg si una empresa és sostenible té una reducció de taxes. A Amsterdam les empreses que justifiquen que funcionen dins del Dònut a partir d'un checklist amb dimensions socials i ambientals reben ajuts. Un altre tipus d'incentius, no econòmics, per les empreses que funcionen amb la filosofia del Dònut, que s'estan explorant a d'altres ciutats, és l'opció d'estar a un grup d'startups.

- **Quina relació hi ha entre el Dònut i altres corrents de desenvolupament sostenible (ODS, etc)? Si hi ha moltes corrents diferents difícils de casar es pot dispersar l'objectiu**

KR: el Dònut no pretén ser EL moviment, sinó que es vol sumar al moviment conjunt. És un moment crucial de canvi i es necessiten totes les idees i treballar conjuntament. Tots els moviments es mouen en la mateixa direcció de la nova economia. És important que les diferents teories conversin per veure quines diferències tenen i com es complementen. Cal aprendre a remar conjuntament.

A continuació, es proposa als assistents que exposin els elements clau per situar la ciutat de Barcelona dintre del Dònut, en termes de límits ecològics i drets socials, dels temes que es suggereixen.

1. TURISME

Les principals idees que han sorgit al debat tenen a veure amb:

- a. **Informar al turista sobre els impactes ambientals/socials del sector a la ciutat i fomentar comportaments sostenibles i responsables:**

- Formar als turistes en les dimensions del Dònut per conscienciar-los.
- Viatgem malament per desconeixement, per tant, cal conscienciar als turistes donant visibilitat als impactes del turisme (ex. problemàtica de les netejadores als hotels, etc.)
- Compensar als turistes que viatgen bé: que utilitzen mitjans de mobilitat més sostenibles o que s'allotgin a fairbnb, etc.
- A Islandia hi ha una campanya perquè els turistes beguin aigua de l'aixeta i se'ls regala una ampolla per facilitar-ho i fer-ne publicitat.
- Informar al turista de què està fent la ciutat en temes ambientals (recollida selectiva, etc.) perquè el seu comportament estigui alineat amb aquestes polítiques.

b. Retornar als ciutadans una part dels beneficis del turisme:

- A Mallorca s'inverteix part de la taxa turística a la formació de joves agricultors ja que la indústria turística utilitza imatges del camp balear en la promoció de l'illa com a reclam, per tant, treu rendiment d'un capital intangible al que no contribueix.
- Contribució dels turistes en algun projecte de la ciutat.
- Tornar la propietat de les plataformes tecnològiques a la societat civil (mitjançant projectes comunitaris, etc.) o exigir més responsabilitat a les plataformes i que retornin a la ciutat part del seu benefici.
- Crear una plataforma on els turistes puguin compensar la seva petjada amb projectes locals.
- Aplicar mecanismes perquè vinguin menys turistes i repartir-los més per la ciutat (per ex. nou barris, etc.)

c. Fomentar una economia diversificada i una ocupació digna:

- Fomentar l'ocupació de qualitat en el sector serveis. Això pot fer que, de retruc, augmenti el cost de viatjar i vinguin menys turistes.
- Diversificar el sector serveis perquè no estigui destinat majoritàriament (un 40%) als turistes. Hi ha moltes persones ocupades en aquest sector, per això, cal utilitzar la intel·ligència col·lectiva i pensar fórmules conjuntament amb el sector serveis.
- Evitar que l'habitatge es destini al sector turístic i serveixi als residents de la ciutat. Els turistes han de pernoctar en establiments especialitzats.
- Fomentar (mitjançant beques, etc.) que la gent jove pugui treballar en sectors diferents al dels serveis on és molt fàcil accedir.
- Promoure el creixement de les activitats econòmiques realment útils per als residents de la ciutat.

d. Fomentar uns desplaçaments turístics més sostenible

- Canviar la forma com ens desplaçem quan viatgem.

- Crear un model mobilitat més sostenible específic pel turisme com a contribució a la ZBE que incorpori tots els modes (vaixells, avions, etc.) no només turismes.

KR: La metodologia Dònut és una eina que permet, per exemple, posar el model turístic al centre del llenç i analitzar-lo des de les 4 lents per definir què cal deixar de fer i què cal amplificar.

2. HABITATGE

Les principals idees que han sorgit al debat tenen a veure amb:

a. Promoure formes de tinença d'habitatge alternatives a la compra en el mercat lliure:

- Fomentar el model d'habitatge en cessió d'ús, donant-lo a conèixer, perquè s'hi inverteixi, no només des del sector públic sinó també des del privat (ja hi ha iniciatives de finançament d'aquest tipus d'habitatges per part d'inversors privats).
- Promoure el lloguer donant garanties (preu, duració contractes, etc.) front a la compra que implica un endeutament per tota la vida.
- Reconvertir les instal·lacions hoteleres en desús (que cada cop n'hi haurà més) en habitatges. A Sant Feliu de Guíxols hi ha una experiència d'aquest tipus destinat a habitatge col·lectiu sènior (<https://sostrecivic.coop/projectes/walden-xxi/?lang=es>).
- Fomentar la masoveria urbana que implica que no es disposa de la propietat de l'habitatge sinó d'una cessió per un temps suficient perquè es pugui recuperar la inversió i evitar l'especulació durant aquest temps.
- Donar visibilitat a les cooperatives d'habitatge.

b. Promoure l'habitatge com un dret i no com un negoci:

- Desincentivar la inversió en habitatge a BCN:
 - Posar més gravàmens als grans tenidors.
 - Reduir el nombre d'habitatges per persona que es poden tenir.

c. Fomentar la rehabilitació d'habitatges i generació d'energia:

- Fomentar la rehabilitació energètica en aquelles llars que pateixen pobresa energètica, té un doble benefici, es redueix la factura d'aquestes llars en climatització i es promou la creació d'ocupació vinculada al sector construcció.
- Oferir capacitació i oferta laboral a la gent més vulnerable en temes de transició energètica i rehabilitació.
- Incentivar la generació d'energia renovable en l'àmbit de l'habitatge.
- Adaptar la legislació urbanística a les noves necessitats ambientals, per exemple, perquè les cobertes puguin ser productives.

d. Tenir més en consideració a les persones afectades per la problemàtica de l'habitatge:

- Incloure al debat sobre la problemàtica de l'habitatge a les persones que en pateixen les conseqüències.
- Promoure un treball col·lectiu (ajuntament, entitats, etc.) perquè els ajuts públics arribin a les persones que realment ho necessiten, ja que sovint no estan arribant.

e. Altres:

- Considerar els beneficis ambientals d'una bona política d'habitatge (reducció de la mobilitat i impactes associats)
- El Pla urbanístic metropolità defineix el concepte d'infraestructura verda, tot el que no està construït ens proveeix d'uns serveis que cal posar en valor. Per conservar aquesta infraestructura verda cal fomentar la rehabilitació del parc existent enlloc de la nova construcció.
- Com a consumidors d'habitatge disposar de més informació: en cas de compra, sobre com gestiona el banc els beneficis de la hipoteca, etc. en cas de lloguer, quin tipus de propietari és (empresa, particular, etc.).

KR: Amsterdam han creat l'estratègia d'economia circular també en habitatge. Hi ha un districte on cada cosa que es construeix ha de ser circular: es rastreja d'on vénen i on van els materials utilitzats, la construcció està pensada des del punt de vista de la deconstrucció (els materials estan encaixats), etc. Inicialment, les empreses no ho veien amb bons ulls, però ara s'han adonat que són pioners, estan a l'avantguarda i tenen habilitats que altres ciutats necessitaran. Aquests són beneficis que no havien considerat que tindrien.

3. EMPRESES DÒNUT: FOMENTAR LA TRANSFORMACIÓ I VISIBILITZACIÓ

Les principals idees que han sorgit al debat tenen a veure amb:

a. Fomentar un canvi de valors mitjançant l'educació:

- Introduir en els currículums educatius, des d'infantil fins a la universitat, el concepte d'economia Dònut, per promoure valors alternatius als hegemònics (els nens volen ser rics, etc.).

b. Visibilitzar les empreses que operen en el marc de l'economia Dònut:

- Crear un premi empreses Dònut a Barcelona.
- Crear una plataforma per visibilitzar aquestes empreses (tipus la plataforma d'empreses d'economia social i solidària 'Pam a pam').
- La visibilització d'aquestes empreses (en una web, amb un segell, etc.) ha de tenir l'objectiu de posar-les en valor des del punt de vista del negoci, per fomentar el retorn

econòmic del seu bon operar (per ex. a Amazon molts dels productes ecològics tenen un distintiu).

c. Incentivar el consum de productes responsables:

- Incentivar des de l'administració (amb formació i finançament) el consum de productes de proximitat i de baix impacte ambiental. Crear una etiqueta que incorpori la petjada social/ambiental del producte.
- Incentivar econòmicament, amb ajuts, a les empreses responsables i desincentivar, amb taxes, les que operen amb una lògica degenerativa i divisiva, ja que els productes i serveis que ofereixen les primeres seran més costos econòmicament, ja que aquests incorporen externalitats que no inclouen les segones.

d. Facilitar la implantació de les empreses responsables a la ciutat:

- Crear hubs per aquest tipus d'empreses (per ex. a Copenhaguen blocs hub és un edifici on estan ubicades organitzacions que treballen al voltant dels ODS, etc. Això ha propiciat sinèrgies i projectes només pel fet d'estar al mateix lloc).
- Donar ajuts a l'inici de les activitats responsables, no quan les empreses ja se sostenen, perquè no hagin de recórrer a la inversió privada i entrar en les seves dinàmiques.

KR: cal donar als estudiants els valors perquè el propòsit de la seva emprenedoria no sigui únicament el benefici econòmic. Aquests valors s'han de mantenir ja moltes empreses comencen ben dissenyades però en expandir-se, sovint troben el suport econòmic en entitats financeres tradicionals, i el bon disseny inicial de l'empresa s'acabarà pervertint (perquè han de retornar diners, etc.) i el sistema capitalista les acaba captant.

S'acaba el temps per al debat, Miquel Ortega i Kate Raworth agraeixen la participació de tothom i emplacen als assistents a anar a les altres sessions del cicle transicions.